

Professioneel statuut

Inhoudsopgave

INLEIDING	2
1. UITGANGSPUNTEN & DEFINITIES	3
2. VERANTWOORDELIJKHEDEN, BEVOEGDHEDEN & ONDERLINGE VERHOUDINGEN	5
2.1 Algemeen	5
2.2 Vicino	5
2.3 Zorgverleners	5
2.4 Regiebehandelaar	5
2.5 Medebehandelaar & contactpersoon	5
3. SPECIFIEKE BEPALINGEN	6
3.1 Voorwaardenscheppend	6
3.2 Zorgverlening	6
3.3 De professionele standaard	7
3.4 Procesverantwoordelijken	7
3.5 Dossievorming, informatieverstrekking aan derden	8
3.6 Bedrijfsvoering	8
3.7 Leren en verbeteren	8

INLEIDING

Dit professioneel statuut beschrijft de verantwoordelijkheden, bevoegdheden, onderlinge verhoudingen en specifieke bepalingen tussen Vicino en de bij Vicino aangesloten GB-GGZ aanbieders. Het professioneel statuut wordt afgestemd met de psychologenafvaardiging van Vicino. Elke gecontracteerde GB-GGZ aanbieder is zelfstandig verantwoordelijk voor de uitvoering van de zorg, inclusief de werkwijze zoals beschreven in dit professioneel statuut.

Dit professioneel statuut heeft een algemeen karakter en geldt voor alle GB-GGZ aanbieders die een contract hebben getekend met Vicino, los van discipline, sector of financieringssysteem waarbinnen de zorgverleners werken. Het veelal multidisciplinaire karakter van de zorg die aangeboden wordt, maakt een beschrijving van de verhoudingen in samenhang wenselijk.

Verantwoordelijkheden, rechten, plichten en vrijheid van handelen worden enerzijds bepaald door wet- en regelgeving en anderzijds door protocollen, richtlijnen en voorschriften zoals vastgelegd in het de samenwerkingsovereenkomst tussen Vicino en de GB-GGZ aanbieder.

De geboden preventie, diagnostiek, begeleiding en behandeling wordt gekenmerkt door deskundigheid, doelgerichtheid en effectiviteit. Over de inhoud en de kwaliteit van de zorgverlening wordt verantwoording afgelegd aan de patiënt, patiëntensysteem, overheid, leidinggevenden en andere daarvoor in aanmerking komende partijen.

Het professioneel statuut geeft de kaders aan waarbinnen de zorg wordt verleend en beschrijft de te onderscheiden verantwoordelijkheden met de daarbij behorende rechten en plichten van de zorgverlener en de gecontracteerde GB-GGZ aanbieder. Een en ander laat onverlet de wettelijke voorschriften die van kracht zijn, waaronder van de Wet Toelating Zorginstellingen (WTZi), Wet Kwaliteit, Klachten en Geschillen in de Zorg (WKKGZ), de Wet Beroepsuitoefening Individuele Gezondheidszorg (BIG), de Jeugdwet, de algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ), de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en de Wet Geneeskundige Behandelingsovereenkomst (WGBO).

Het professioneel statuut geeft tevens de verhouding weer tussen de professionele autonomie van de zorgverlener en de verantwoordelijkheid van Vicino. De inzet van zorgverleners met specifieke opleidingen, verantwoordelijkheden en onderlinge overlegstructuren kunnen verschillen op basis van specialisme (bijvoorbeeld beperkingen of gedragsproblemen), zorgsoorten (bijvoorbeeld GGZ of jeugdhulp) of financiers (bijvoorbeeld verzekeraars of gemeenten) verschillen.

1. UITGANGSPUNTEN & DEFINITIES

1.1 Zorgverlener

De zorgverlener die beroepsmatig diagnostiek, behandeling en begeleiding aan een patiënt verleent en die een samenwerkingsovereenkomst met Vicino heeft, of voor een organisatie werkt die een samenwerkingsovereenkomst met Vicino heeft. De zorgverlener heeft minimaal een gerichte Hbo-opleiding in de zorg met een bijbehorende landelijke registratie. Hulpverleners zonder gerichte opleiding of met een opleiding op Mbo-niveau of lager, zijn ondersteunend zorgverlener en ontvangen instructies rond behandelplannen en de uitvoering van een behandelaar, zoals bedoeld in dit professioneel statuut.

1.2 Patiënt

Een ieder die een behandelingsovereenkomst heeft met een gecontracteerde GB-GGZ aanbieder of ieder die aan de zorg van de gecontracteerde GB-GGZ aanbieder is toevertrouwd en op grond van de hulpvraag door de zorgverlener wordt begeleid en/of wordt behandeld, inclusief de medebehandeling van familie en netwerk van de patiënt, al dan niet met een gezag functie over de patiënt (bijvoorbeeld ouders of bewindvoerders).

1.3 Gecontracteerde GB-GGZ aanbieder

De bij Vicino-gecontracteerde rechtspersoon die zorg verleent binnen het domein van de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) en verslavingszorg.

1.4 Professionele autonomie

Het, gegeven de wettelijke kaders, de professionele standaard en de instellingskaders voor zover deze niet in strijd zijn met de professionele standaard, zonder inmenging van derden en zonder preventief toezicht van de gecontracteerde GB-GGZ aanbieder, in de individuele hulpverlener/patiëntrelatie als zorgverlener geven van begeleiding en/of behandeling aan de patiënt.

1.5 Verlenen van zorg

Het geheel van activiteiten in het kader van preventie, diagnostiek, behandeling en begeleiding, waaronder het inzetten van methodische (multidisciplinaire) deskundigheid met als doel sociale en gezondheidsproblemen te voorkomen, dan wel het streven naar herstel of, indien dat niet mogelijk is, binnen de gegeven beperkingen zo veel mogelijk zelfstandig functioneren.

1.6 Behandelingsovereenkomst

De behandelingsovereenkomst tussen de gecontracteerde GB-GGZ aanbieder en de patiënt op grond van de Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst (WGBO). Deze behandelingsovereenkomst wordt ondertekend, inclusief toestemming van de patiënt ten aanzien van de 'algemene voorwaarden'. Hiermee is de patiënt op de hoogte van de algemene werkwijze, de rechten en plichten van de patiënt.

1.7 Behandelplan

Het samen met de patiënt afgesproken individuele behandelplan dat conform de wettelijke eisen beschrijft welke zorg de patiënt ontvangt naar aanleiding van de hulpvraag.

1.8 Juridische kaders

Een overzicht van de belangrijkste wetten waarbinnen gewerkt wordt.

1.9 Wet toelating zorginstellingen (WTZi)

Deze wet regelt dat alleen toegelaten GB-GGZ aanbieders erkend en bevoegd zijn medische zorg te bieden. Hiertoe moet de GB-GGZ aanbieder zich houden aan een groot aantal organisatorische en kwaliteitseisen. Daarnaast is de uitvoering van zorg, afhankelijk van het specialisme, mogelijk als zelfstandig gevestigd GB-GGZ aanbieder. In dit laatste geval is de professionele verantwoordelijkheid direct geregeld via de beroepsregistratie.

1.10 Wet Kwaliteit, Klachten en Geschillen in de Zorg (Wkkgz)

De overheid wil dat iedereen goede zorg krijgt. Daarom heeft de overheid wettelijk vastgelegd wat goede zorg precies inhoudt. En wat er moet gebeuren als mensen een klacht hebben over de zorg.

1.11 Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst (WGBO)

De gecontracteerde GB-GGZ aanbieder is (op grond van de WGBO), als GB-GGZ aanbieder die de behandelingsovereenkomst met de patiënt aangaat, aansprakelijk voor fouten in de zorgverlening, ongeacht waar en door wie de fout is gemaakt. De zorgverlener is degene die namens de gecontracteerde GB-GGZ aanbieder optreedt en voldoet aan de kwalitatieve eisen, zoals in de wet gesteld.

1.12 Wet op beroepen in de individuele gezondheidszorg (wet BIG)

De Wet BIG heeft als doel de kwaliteit van de beroepsuitoefening te waarborgen en beoogt patiënten te beschermen tegen ondeskundigheid en onzorgvuldig handelen van beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg. De wet geeft om die reden een aantal beroepen titelbescherming, regelt deskundigheidsgebieden en beschrijft de aan bepaalde beroepsgroepen voorbehouden handelingen.

1.13 Jeugdwet

De wet die de psychosociale zorg in brede zin, zowel in vrijwillig als in gedwongen kader, voor jeugdigen en hun gezinnen regelt, zoals deze vanuit gemeenten vormgegeven wordt.

1.14 Zorgverzekeringswet (ZVW)

In de Zorgverzekeringswet is geregeld dat iedereen die in Nederland woont en/of loonbelasting betaalt, verplicht een basisverzekering moet afsluiten.

1.15 Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

Deze wet regelt de personenregistratie en privacy van patiënten en de wijze waarop zorgverleners hiermee omgaan. Een en ander is vastgelegd in het privacyreglement.

1.16 Tuchtrect

De beroepsbeoefenaren als genoemd in artikel 3 van de wet BIG kunnen individueel tuchtrechtelijk worden aangesproken op hun professioneel handelen en/of nalaten, welke aansprakelijkheid/verantwoordelijkheid niet kan worden overgedragen.

1.17 Wettelijke aansprakelijkheid beroepsuitoefening

De werkgever met een verzekering vrijwaart de werknemer voor aansprakelijkheid ter zake en ziet af van de eventuele mogelijkheid van regres op de werknemer. Een en ander is niet van toepassing indien de schade het gevolg is van opzet of bewuste roekeloosheid van de werknemer. De werkgever voorziet in adequate rechtsbijstand als de werknemer wordt betrokken in een in- of externe klachtprocedure, inclusief tuchtrechtprocedure, tenzij er sprake is van nalatigheid of bewuste roekeloosheid. Dit artikel heeft geen betrekking op strafrechtelijke procedures.

2. VERANTWOORDELIJKHEDEN, BEVOEGDHEDEN & ONDERLINGE VERHOUDINGEN

2.1 Algemeen

Om als zorgverlener te kunnen werken is het noodzakelijk dat de verantwoordelijkheden, bevoegdheden en onderlinge verhoudingen goed zijn geregeld. Alleen dan kunnen zorgverleners hun professionele ruimte benutten en, indien nodig, worden aangesproken op hun handelen.

2.2 Vicino

Vicino wordt bestuurd door een raad van bestuur die uit dien hoofde verantwoordelijk is voor de totale zorg die wordt verleend. Deze zorg dient doeltreffend, doelmatig en patiëntgericht te zijn. Daarnaast heeft Vicino een financieel kader dat de grenzen aan de zorgverlening aangeeft en dat kan nopen tot prioritering in de zorg die verleend kan worden. De aanwending van de middelen dient zodanig plaats te vinden dat het leveren van verantwoorde zorg door de hulpverlener geoptimaliseerd wordt.

2.3 Zorgverleners

Zorgverleners ontlenen hun verantwoordelijkheid aan het deskundigheidsgebied waarvoor zij zijn opgeleid (GB-GGZ) en dienen professioneel autonoom te kunnen handelen binnen de voor hen geldende professionele (wetenschappelijke) standaard en met inachtneming van de met de gecontracteerde GB-GGZ aanbieder overeengekomen taken.

Indien handelingen voorbehouden zijn aan een bepaalde zorgverlener mogen deze alleen worden verricht door de zorgverlener die daartoe zelfstandig bevoegd is, dan wel in opdracht van de zelfstandig bevoegde. Zij voeren de taken uit in relatie tot de patiënt, zoals vastgelegd in contracten met financiers, het individuele behandelplan en/of zoals deze voortvloeit uit de wet en regelgeving.

In dit kader zijn zorgverleners in verschillende rollen werkzaam. Deze rollen kunnen ook in één persoon vertegenwoordigd zijn. In de dossiervorming van patiënten (in het ICT-systeem van Vicino) zijn deze rollen vastgelegd, bijvoorbeeld: medebehandelaar en regiebehandelaar.

2.4 Regiebehandelaar

De behandelaar die eindverantwoordelijk is voor de inhoud en uitvoering van de behandelplannen van individuele patiënten. Deze behandelaar is voor de patiënten en anderen aanspreekbaar voor de voorgenomen en uitgevoerde diagnostiek, behandeling of begeleiding. Afhankelijk van het type zorg en de financier kunnen specifieke beroepsgroepen deze taak vervullen. De regiebehandelaar heeft minimaal één keer persoonlijk contact met de patiënt (patiëntensysteem) in de fase van diagnose, hetzelfde geldt bij de tussentijdse evaluatie en in de afsluitingsfase.

2.5 Medebehandelaar & contactpersoon

De zorgverlener die verantwoordelijk is voor (een deel van) de uitvoering van het behandelplan ten behoeve van de individuele zorg aan patiënten. De zorgverlener die het grootste deel van de zorgverlening uitvoert heeft de rol van contactpersoon. Deze zorgverlener is verantwoordelijk voor de dagelijkse afstemming (intern en extern), regelt dat de behandelingsovereenkomst en het behandelplan met de patiënt worden vastgesteld, zorgt dat de bijbehorende dossiervorming op orde is en legt inhoudelijk verantwoording af aan de regiebehandelaar.

3. SPECIFIEKE BEPALINGEN

3.1 Voorwaardenscheppend

1. Vicino kan met inachtneming van dit professioneel statuut regels vaststellen aangaande het doeltreffend, doelmatig en patiëntgericht verlenen van zorg.
2. Vicino waarborgt en respecteert de professionele autonomie van de zorgverleners zoals in dit professioneel statuut gedefinieerd.
3. De gecontracteerde GB-GGZ aanbieder verschafft de noodzakelijke materiële en personele voorzieningen en scheidt organisatorische kaders, nodig voor een passende professionele beroepsuitoefening. Deze voorzieningen zullen op een zodanig peil worden gehouden dat een doeltreffende, doelmatige en patiëntgerichte zorg gewaarborgd blijft.
4. De gecontracteerde GB-GGZ aanbieder blijft bij afwezigheid van de professional(s) door ziekte, verlof of vakantie eindverantwoordelijk voor de continuïteit van de zorg voor de patiënt die waarmee de aanbieder een overeenkomst zorg heeft; de professional zorgt daarbij zelf voor vervanging indien nodig, behalve als dat gezien de aard van de afwezigheid niet kan.
5. De gecontracteerde GB-GGZ aanbieder draagt zorg voor een zodanige regeling van vakantie en verlofdagen dat de kwaliteit van de zorg voor patiënten zoveel mogelijk gewaarborgd is.

3.2 Zorgverlening

1. De gecontracteerde GB-GGZ aanbieder zal patiënten behandelen, waar nodig in multidisciplinair verband. De gecontracteerde GB-GGZ aanbieder draagt er zorg voor dat per patiënt één zorgverlener als contactpersoon verantwoordelijk is voor het opstellen en uitvoeren van het behandelplan. Deze zorgverlener legt, indien deze zelf niet de rol van regiebehandelaar heeft, verantwoording af aan de regiebehandelaar.
2. De gecontracteerde GB-GGZ aanbieder zal de patiënten zo nodig de wettelijke vertegenwoordiger(s) in zo begrijpelijk mogelijke taal informatie verstrekken over de behandeling/begeleiding van de patiënt, waaronder voorgestelde behandeling en/of onderzoek. Het behandelplan wordt zo veel als mogelijk gezamenlijk met de patiënt geformuleerd.
3. De gecontracteerde GB-GGZ aanbieder begint pas aan de behandeling na toestemming van de patiënt of diens wettelijke vertegenwoordiger(s). Alleen in geval van een acute zorgvraag waarbij voor de patiënt of diens omgeving een veiligheidsrisico speelt kan de behandeling zonder toestemming starten. Indien nodig overlegt de zorgverlener met de huisarts.
4. De gecontracteerde GB-GGZ aanbieder geeft niet zonder toestemming van de patiënt informatie aan derden en niet dan nadat de gerichte informatie besproken is met de patiënt, tenzij wettelijke bepalingen of acute veiligheidsrisico's hiervoor een specifieke uitzondering geven. Het privacyreglement geeft hiertoe de richtlijnen.
5. Indien de zorgverlener gegronde redenen meent te hebben de behandeling/begeleiding van een patiënt niet op zich te nemen, dan wel af te breken, dan overlegt hij dit met de regiebehandelaar en leidinggevende en draagt, indien de zorgverlener besluit de behandeling/begeleiding niet op zich te nemen dan wel af te breken, zorg voor voldoende continuïteit van de behandeling/begeleiding.
6. De zorgverlener behandelt/begeleidt de patiënt onder zijn persoonlijke verantwoordelijkheid, binnen de grenzen van zijn bekwaamheid en in overeenstemming met de voor hem geldende professionele standaard, binnen de vastgestelde protocollen en richtlijnen vanuit de beroepsgroep.

7. De zorgverlener schakelt, indien hij de grenzen van zijn bekwaamheid bij voortzetting van de behandeling/begeleiding zou overschrijden, een collega in die wel de bekwaamheid bezit, die dan gehouden is deze (specifieke) bekwaamheid/deskundigheid in te zetten.
8. Afhankelijk van de aard van de hulpvraag van de patiënt en van het deskundigheidsgebied van waaruit het aanbod geleverd wordt, wordt bepaald welke zorgverlener uit welke discipline wordt ingezet.
9. Een arts of psychiater kan worden ingeschakeld, zodra:
  - er somatische/psychiatrische diagnostiek nodig is;
  - er zich veranderingen voordoen in het ziektebeeld;
  - wanneer er gevaar dreigt voor anderen of voor de patiënt;
  - wanneer farmacotherapeutische behandeling overwogen, ingesteld of aangepast wordt;
  - indien opname, vrijwillig dan wel gedwongen overwogen wordt;
  - indien medisch coördinerende zorg nodig is. De zorgverlener draagt binnen zijn verantwoordelijkheidsgebied bij aan de totstandkoming van en het onderhouden van externe relaties, zodat samenwerking en, indien nodig, een goede overdracht van patiënten naar andere GB-GGZ aanbieders dan wel collega-hulpverleners gewaarborgd.
10. De zorgverlener is gehouden medewerking te verlenen aan het tot stand komen en implementeren van (zorginhoudelijke) richtlijnen.

3.3 De professionele standaard

1. De zorgverlener is gehouden de deskundigheid en bekwaamheid op peil te houden dan wel uit te breiden, zodanig dat hij/zij voldoet aan de eisen die in redelijkheid aan als hulpverlener mogen worden gesteld. De behandelaar dient in dat kader zorg te dragen dat de registratie in het geldende register als bedoeld in de Wet BIG of een vergelijkbaar erkend register in stand blijft. De gecontracteerde GB-GGZ aanbieder stelt de zorgverlener in staat deze bekwaamheid op peil te houden en daarvoor bij- en nascholing te volgen, ook in het kader van de (her-)registratie.
2. De behandelaar toetst het hulpverlenend handelen regelmatig aan de evidence en consensus hiervoor binnen de beroepsgroep, en neemt gestructureerd deel aan intervisie.
3. De gecontracteerde GB-GGZ aanbieder stelt de zorgverlener in de gelegenheid regelmatig met elkaar te overleggen betreffende de vakinhoudelijke ontwikkeling, teneinde de kennis en kunde op peil te houden.

3.4 Procesverantwoordelijken

1. De zorgverlener draagt zorg voor een goede dossiervorming en informatieoverdracht en geeft alle relevante informatie aan andere zorgverleners die bij de zorgverlening aan de patiënt betrokken zijn.
2. De zorgverlener zal bij doorverwijzing van de patiënt en bij multidisciplinaire samenwerking overleg plegen met de in te schakelen hulpverlener over de verwijzing en vervolgens periodiek overleg plegen over de voortgang van de behandeling.
3. Bij (on)voorzien afwezigheid draagt de zorgverlener zorg voor een adequate overdracht en voor toegankelijke informatie ten behoeve van degene(n) die hem waarneemt (waarnemen) of vervangt (vervangen).
4. De waarnemend zorgverlener heeft voor wat betreft de zorg aan de patiënt gedurende de tijd dat wordt waargenomen dezelfde verantwoordelijkheden als de oorspronkelijke zorgverlener.

3.5 Dossiervorming, informatieverstrekking aan derden

1. De zorgverlener is gehouden van iedere door hem te behandelen/begeleiden patiënt, met inachtneming van de wettelijke bepalingen en de binnen het vastgestelde kwaliteitssysteem, een dossier bij te houden in het ICT-systeem van Vicino. Het dossier is te allen tijde bijgewerkt, juist en volledig.
2. De zorgverlener is gebonden aan zijn wettelijke geheimhoudingsplicht ten aanzien van de patiënten en het dossier. Het behandelingsteam deelt daarbij onderling alle informatie die nodig is voor gezamenlijke behandeling/begeleiding.
3. Het gebruik maken van niet tot de patiënt herleidbare gegevens uit dossiers ten behoeve van beleidsontwikkeling, kwaliteitsevaluaties, wetenschappelijke publicaties en onderzoek is toegestaan. Indien de patiënt hier bezwaar tegen heeft, kan de patiënt dit kenbaar maken aan Vicino.
4. Vicino draagt er zorg voor dat de patiënten dossiers worden bewaard overeenkomstig de daarvoor geldende wettelijke bepalingen en dat de bewaring zodanig is dat onbevoegden daarvan geen kennis kunnen nemen.

3.6 Bedrijfsvoering

1. Dilemma's tussen bedrijfsvoering en inhoud worden besproken met de psychologenafvaardiging van Vicino en waar mogelijk in consensus opgelost.
2. De gecontracteerde GB-GGZ aanbieder dient een actieve bijdrage te leveren aan de kwalitatieve rapportage en registratie van het werk volgens de vakinhoudelijke richtlijnen.
3. De gecontracteerde GB-GGZ aanbieder houdt zich aan de afspraken, zoals vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst en vakinhoudelijke richtlijnen, met inachtneming van de mogelijkheid daarvan in het belang van de patiënt gemotiveerd af te wijken.
4. De gecontracteerde GB-GGZ aanbieder is gehouden actief bij te dragen aan de totstandkoming en uitvoering van het kwaliteitssysteem.

3.7 Leren en verbeteren

De gecontracteerde GB-GGZ aanbieder, Vicino en andere betrokkenen zijn alert op knelpunten en hiaten in bestaande afspraken en melden elke uitzondering of afwijking van de reguliere werkwijze, zoals vastgesteld in dit professioneel statuut. Waar nodig worden verbeterpunten ingezet. De beschrijving van de inzet, evaluatie en bijstelling van het professioneel statuut is een jaarlijks terugkerend agendapunt bij de psychologenafvaardiging van Vicino.